

Klasa: 453-02/11-01/01

Urbroj: 5030104-11-1

Zagreb, 1. rujna 2011.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog zakona o dopuni Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, s Konačnim prijedlogom zakona

Na temelju članka 84. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 – pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 – pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 – pročišćeni tekst, 55/2001 – ispravak, 76/2010 i 85/2010 – pročišćeni tekst) i članaka 129. i 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 – pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008), Vlada Republike Hrvatske podnosi Prijedlog zakona o dopuni Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, s Konačnim prijedlogom zakona za hitni postupak.

Za svoje predstavnike, koji će u njezino ime sudjelovati u radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila mr. sc. Đuru Popijača, ministra gospodarstva, rada i poduzetništva, Krešimira Rožmana i Ivana Bubića, državne tajnike u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva, te Milenka Popovića, ravnatelja u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva.

PREDSJEDNICA

Jadranka Kosor, dipl. iur.

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O MIROVINSKIM
OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI MIROVINA NA
TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O MIROVINSKIM
OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI MIROVINA NA TEMELJU
INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 56. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 56/90, 135/97, 8/98 - pročišćeni tekst, 113/2000, 124/2000 - pročišćeni tekst, 28/2001, 41/2001 - pročišćeni tekst, 55/2001 - ispravak, 76/2010 i 85/2010 - pročišćeni tekst).

**II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA
PROISTEĆI**

Ocjena stanja

Sustav mirovinskog osiguranja u Republici Hrvatskoj uređen je kao trodijelni mirovinski sustav kojeg čine: obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti, obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje uređeni su Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima (Narodne novine, br. 49/99, 63/2000, 103/2003, 177/2004, 71/2007 i 124/2010) i Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (Narodne novine, br. 106/99, 63/2000 i 107/2007), te propisima za njihovu primjenu.

Važećim Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, počevši od 1. siječnja 2002. godine, uspostavljeno je obvezno i dobrovoljno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje, na način da je djelatnost akumuliranja kapitala predviđenog za isplatu budućih mirovina osiguranika u sklopu tog osiguranja, odvojena od djelatnosti isplate mirovina, koja je uređena posebnim Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, a kojim je uređeno osnivanje i poslovanje mirovinskih osiguravajućih društava, koja isplaćuju mirovine u sklopu obveznoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje i mirovine i druga mirovinska davanja u sklopu dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, te mirovine i njihova isplata u sklopu obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja utemeljenog na kapitalizaciji doprinosa.

Do sada je oko 1.200 članova obveznih mirovinskih fondova, uglavnom žena, ostvarilo mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, primjenom Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje. Radi se o osobama koje su u vrijeme uvođenja II. stupa mirovinskog osiguranja imale između 40 i 50 godina života, te su se dobrovoljno

opredijelile za ulazak u II. stup mirovinskog osiguranja. U prosincu 2010. godine osiguranici II. stupa ostvarili su prijevremenu starosnu mirovinu iz I. stupa u prosječnoj svoti od 1.965,83 kuna, te mirovinu iz II. stupa u prosječnoj svoti od 107,17 kuna.

Važno je napomenuti da su osobe koje su ostvarile mirovinu iz oba obvezna stupa kratko vrijeme uplaćivale doprinos u II. stup po stopi od 5%, a mirovinu su ostvarile u životnoj dobi od 55 - 57 godina. Zakonske promjene provedene nakon 2002. godine dovele su do povećanja mirovina iz I. stupa (od 1. travnja 2004. integriran je u mirovinu dodatak od 100 kuna + 6%, a od 1. siječnja 2008. zaključno do 31. listopada 2010. postotak smanjenja prijevremene starosne mirovine umanjen je s 0,34% na 0,15% po mjesecu ranijeg ostvarivanja mirovine), a donesen je i Zakon o dodatku na mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, broj 79/2007), prema kojem pravo na dodatak na mirovinu nemaju korisnici osnovne mirovine. Osim toga, aktualna kretanja na tržištu kapitala nepovoljno su se odrazila na prinose mirovinskih fondova i visinu mirovina iz tog osiguranja, pa su zbog svega navedenog mirovine iz oba obvezna stupa manje od mirovina koje bi se ostvarile samo u I. stupu.

Nadalje, pripremljen je Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, kojim se predlaže omogućavanje članovima obveznih mirovinskih fondova, koji su se na vlastiti zahtjev uključili u II. stup mirovinskog osiguranja da, ukoliko žele, istupe iz toga osiguranja, te da svoja prava ostvaruju samo u I. stupu i to samo na temelju odredaba Zakona o mirovinskom osiguranju (Narodne novine, br. 102/98, 127/2000, 59/2001, 109/2001, 147/2002, 117/2003, 30/2004, 177/2004, 92/2005, 43/2007, 79/2007, 35/2008, 40/2010, 121/2010, 130/2010 - pročišćeni tekst i 61/2011) - u daljnjem tekstu: ZOMO). S obzirom na to da se tim Prijedlogom zakona navedenoj skupini članova obveznih mirovinskih fondova omogućuje istup iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, kao i to da su ukupna mirovinska primanja sadašnjih korisnika iz I. i II. stupa znatno manja nego što bi bila da su pravo na mirovinu ostvarili samo u sklopu I. stupa, potrebno je i tim korisnicima mirovina omogućiti da im se mirovina ponovno odredi, i to samo na temelju odredaba ZOMO-a, odnosno u sklopu I. stupa mirovinskog sustava. Stoga se predlaže odgovarajuća dopuna Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom

Ovim se zakonskim prijedlogom predlaže sljedeće:

- omogućiti bivšem članu obveznog mirovinskog fonda - korisniku mirovine prema Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji je na temelju članka 40. stavka 2. ili članaka 126. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima na svoj zahtjev stupio u II. stup, određivanje i isplata mirovine samo na temelju članaka 74. do 82. ZOMO-a, kao da je bio osiguran samo u I. stupu, ukoliko korisnik mirovine zahtjev za određivanje mirovine prema ZOMO-u podnese osiguravajućem društvu u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona;
- u tom bi slučaju osiguravajuće društvo obustavilo isplatu mirovine odnosnom korisniku s posljednjim danom mjeseca u kojem je podnesen zahtjev za određivanje mirovine i taj zahtjev bez odgađanja uputilo nadležnoj područnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje koja korisniku isplaćuje osnovnu mirovinu određenu prema ZOMO-u, uz obavijest o datumu obustave isplate mirovine;

- po navedenom zahtjevu Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje donio bi rješenje o prestanku prava na osnovnu mirovinu i o ostvarivanju prava na mirovinu određenu prema člancima 74. do 82. ZOMO-a;
- tako određena mirovina pripadala bi od prvoga dana sljedećeg mjeseca od mjeseca s kojim je osiguravajuće društvo obustavilo isplatu mirovine;
- osiguravajuće društvo bi sredstva prenesena s osobnog računa korisnika mirovine, umanjena za svotu iz članka 53. stavka 1. Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje i za svote isplaćene mirovine, u roku od 30 dana po primitku navedenog zahtjeva prenijelo u državni proračun;
- mirovinsko osiguravajuće društvo bi u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona, obavijestilo svoje korisnike mirovina o mogućnosti određivanja njegove mirovine samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

Posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

Donošenjem predloženog zakona bivšim članovima obveznih mirovinskih fondova, koji su već ostvarili mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje primjenom Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, omogućit će se da im se na njihov zahtjev mirovina ponovno odredi, i to samo na temelju odredaba Zakona o mirovinskom osiguranju, odnosno u sklopu I. stupa mirovinskoga osiguranja, čime bi se znatno poboljšao njihov materijalni i socijalni položaj.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU OVOGA ZAKONA

Za provedbu ovoga zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 71/2000, 129/2000, 117/2001, 6/2002 - pročišćeni tekst, 41/2002, 91/2003, 58/2004, 69/2007, 39/2008 i 86/2008), predlaže se donošenje ovoga zakona po hitnom postupku, budući da se njime znatno poboljšava materijalni i socijalni položaj korisnika mirovina prema Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O MIROVINSKIM OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA I ISPLATI MIROVINA NA TEMELJU INDIVIDUALNE KAPITALIZIRANE ŠTEDNJE

Članak 1.

U Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje (Narodne novine, br. 106/99, 63/2000 i 107/2007), iza članka 103. dodaje se članak 103.a koji glasi:

"Članak 103.a

(1) Bivšem članu obveznog mirovinskog fonda - korisniku mirovine prema Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje, koji je, na temelju članka 40. stavka 2. ili članka 126. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima na svoj zahtjev pristupio obveznom mirovinskom osiguranju na temelju individualne kapitalizirane štednje, odredit će se i isplaćivati mirovina određena samo na temelju članka 74. do 82. Zakona o mirovinskom osiguranju, kao da je bio osiguran samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti, ako korisnik mirovine zahtjev za određivanje mirovine prema ovome članku podnese osiguravajućem društvu u roku 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovoga članka, osiguravajuće društvo će obustaviti isplatu mirovine odnosnom korisniku s posljednjim danom mjeseca u kojem je podnesen zahtjev za određivanje mirovine i taj zahtjev bez odgađanja uputiti područnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje koja korisniku isplaćuje osnovnu mirovinu određenu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, uz obavijest o datumu obustave isplate mirovine.

(3) Po zahtjevu iz stavka 1. ovoga članka, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje donijet će rješenje o prestanku prava na osnovnu mirovinu i o ostvarivanju prava na mirovinu određenu prema člancima 74. do 82. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(4) Mirovina određena prema stavku 1. ovoga članka pripada od prvog dana sljedećeg mjeseca od mjeseca s kojim je osiguravajuće društvo obustavilo isplatu mirovine određene na temelju ovoga Zakona.

(5) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka, osiguravajuće društvo će sredstva prenesena s osobnog računa korisnika mirovine, umanjena za svotu iz članka 53. stavka 1. Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje i za svote isplaćene mirovine, u roku od 30 dana po primitku zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka prenijeti u državni proračun.

(6) Mirovinsko osiguravajuće društvo će u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona obavijestiti svoje korisnike mirovina o mogućnosti određivanja njihove mirovine samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti prema stavku 1. ovoga članka.

(7) Zahtjev za određivanje mirovine prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju ujedno je i zahtjev za raskid ugovora o mirovini iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje."

Članak 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Prijedlogom zakona o izmjeni Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima omogućilo bi se članovima obveznih mirovinskih fondova, koji su se na vlastiti zahtjev uključili u obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje na II. stupu mirovinskog sustava (članak 40. stavak 2. i članak 126. Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima) da, ukoliko žele, istupe iz tog osiguranja, te da svoja prava ostvaruju samo u I. stupu i samo na temelju odredaba Zakona o mirovinskom osiguranju. U međuvremenu je oko 1.200 članova obveznih mirovinskih fondova već ostvarilo mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, primjenom Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje. S obzirom na to da se izmjenama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima navedenoj skupini članova obveznih mirovinskih fondova omogućuje istup iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje, kao i to da su ukupna mirovinska primanja sadašnjih korisnika iz I. i II. stupa znatno manja nego što bi bila da su pravo na mirovinu ostvarili samo u sklopu I. stupa, potrebno je i tim korisnicima mirovina omogućiti da im se mirovina ponovno odredi, i to samo na temelju odredaba Zakona o mirovinskom osiguranju, odnosno u sklopu I. stupa mirovinskoga sustava.

Stavkom 1. uređuje se pravo na ponovno određivanje mirovine samo u obveznom mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti. To pravo bi imali oni korisnici, koji bi za to podnijeli zahtjev mirovinskom osiguravajućem društvu, koje im isplaćuje mirovinu ostvarenu na temelju individualne kapitalizirane štednje. Rok za podnošenje toga zahtjeva bio bi 90 dana od dana stupanja na snagu ovoga zakona.

Stavkom 2. uređene su obveze mirovinskog osiguravajućeg društva koje je, povodom zahtjeva iz stavka 1., dužno obustaviti isplatu mirovine i zahtjev njezinog korisnika odmah proslijediti nadležnoj područnoj službi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, uz obavijest područnoj službi o datumu obustave mirovine u odnosnom slučaju.

Stavci 3. i 4. - povodom zahtjeva iz stavka 1., Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje dužan je donijeti rješenje o prestanku prava na osnovnu mirovinu kod toga Zavoda i o ponovnom određivanju mirovine, prema člancima 74. do 82. Zakona o mirovinskom osiguranju (stavak 3.). Pravo na mirovinu u ovome slučaju pripadalo bi od prvoga sljedećeg mjeseca po obustavi isplate mirovine od strane mirovinskog osiguravajućeg društva. Time se osigurava prelazak korisnika iz jednoga mirovinskog prava u drugo i otklanja mogućnost dvostruke isplate mirovine za isto razdoblje (stavak 4.).

Stavkom 5. se uređuju obveze mirovinskog osiguravajućeg društva, koje više nije u nikakvoj obvezi prema korisniku mirovine. Stoga je to društvo dužno sredstva koje je primilo za isplatu mirovine odnosnoga korisnika prenijeti u državni proračun, uz odbitak troškova svojega poslovanja u tome slučaju.

Stavkom 6., s obzirom na kratkoću roka iz stavka 1., obvezuje se mirovinsko osiguravajuće društvo da svoje korisnike mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje obavijesti o mogućnosti određivanja mirovine samo u mirovinskom osiguranju na temelju generacijske solidarnosti.

Stavkom 7. se propisuje da je zahtjev za određivanje mirovine prema odredbama Zakona o mirovinskom osiguranju ujedno i zahtjev za raskid ugovora o mirovini iz II. mirovinskog stupa.

Uz članak 2.

Ovom se odredbom određuje stupanje na snagu ovoga zakona.